

VÝVOJ PRASLOVANSKÝCH SAMOHLÁSEK

původní ide. samohlásky a jejich vývoj do psl.:

krátké		dlouhé	
ide.	psl.	ide.	psl.
a	o	a	a
e	e	e	ě
o	o	o	a
i	ь	i	i
u	ъ	u	у

nové

vývoj dvojhlasek

- dvojhlasiky vzestupné: *ie, ia, io*

- dvojhlasiky sestupné: *ei, oi, ai, eu, ou, au*

- dvojhlasiky vzestupné:

Př.: *iego > jego, uoda > voda, roiъ > rojъ, kouъ > kovъ*

- dvojhlasiky sestupné:

- krátké i dlouhé *ei > i*:

Př.: řec. *cheimon*, čes. *zima*, stl. *hima* (Himalaje)

- *oi, ai* při cirkumflexové intonaci > *ě*:

lat. *poena* (trest), stč. *čena* x ale lit. *kaina*

- *oi, ai* při akutové intonaci > *i*: řec. *likoi*, stsl. *лѣци*

- krátké i dlouhé *eu > ju*: stsl. *лjudъje*

- krátké i dlouhé *au, ou > u*: lit. *sausas*, stsl. *suchъ*

lit. *raudas*, stsl. *rudъ*, čes. *rudý*

- heterosylabické (různoslabičné) *eu, au, ou > ov*:

kujj - kovám kupujj - kupovat

důsledkem toho střídání *u* a *ov* v různých tvarech 1 slova

- heterosylabické *ei > ѣj*:

stsl: *piti, biti, liti - рѣѡ, бѣѡ, лѣѡ*

důsledkem toho střídání *i* a *ѣj* v různých tvarech 1 slova

přehláska o > ´e

po měkkých souhláskách

analogická přehláska *y > i, ъ > ь*

důsledky: *togo - jego, gadъ - gajъ, rabъ - mъ ъ, 6.sg. na hradě - vъ gaji*

protetické hlásky

-Př.: *jsem, jsi* - lat. *es, est*, stsl. *igъla* > *ǰьgъla* > č. *jehla*

vydra - lit. *udra*, *jablko* - něm. *Apfel*, stsl. *ǰagne* - lat. *agnus*

stč. *jískati* - mladší *vískati*, *jdu* - výchmor. *idu*

v češtině dnes hlavně *v* a *h*